

Posudek vedoucího diplomové práce Elišky Skládalové

Tematizace člověka v díle Rudolfa Iny Malého

Studentka Eliška Skládalová se ve své diplomové práci pustila do nelehkého úkolu zmapovat myšlení Rudolfa I. Malého. Jde o vsutku mimořádný počín, neboť podobně obsáhlá práce dosud nebyla, pokud je mi známo, tomuto mysliteli věnována. Tím je již jaksi vymezen charakter předložené práce: nejedná se o kompilaci autoritativních interpretací, ale o svébytný badatelský projekt, který je založen na rozsáhlé rešeršní práci. V této rovině také vidím hlavní klad celé práce, který zdaleka převyšuje drobná zaváhání, jichž se tak rozsáhlý záměr zřejmě nemohl zcela vyhnout.

Předně bych jako vedoucí diplomové práce měl zdůraznit, že studentka měla již před rokem hotovou kompletní verzi práce, kterou chtěla odevzdat, avšak v reakci na některé mé výhrady proti této verzi se rozhodla přepracovat celý koncept i způsob výkladu. Při srovnání s předešlou verzí mohu s klidným svědomím konstatovat, že studentka zapracovala zejména na výstavbě argumentační linie a posílením druhé poloviny textu dokázala osvětlit význam svého poněkud příliš teoretického a čtenáře spíše matoucího výkladu hlavních pojmů Malého myšlení. Oprávnění tím do značné míry získal i chronologický postup interpretace jednotlivých Malého spisů, třebaže se původně nabízela spíše tematická metoda. Obecně považuji druhou polovinu předložené práce za zdařilejší; autorka se nepochybně pohybuje mnohem jistěji na půdě praktického využití antropologických modelů, než v abstraktním vymezování konkrétního obrazu lidství, kde se uchyluje k trochu nezáživné popisnosti. Jakmile se ale pustí do „kulturní kritiky“, na níž kladl Malý enormní důraz, získává výklad na plynulosti a živosti.

Důležitým aspektem, díky němuž lze postavu R. I. Malého nahlédnout plastičtěji, je kulturně intelektuální kontext. Studentka sleduje různé dobové polemiky jak ze strany Malého, tak jeho přívrženců i oponentů. V tomto ohledu si zaslouží zvláštní ocenění *Dodatek*, v němž je myšlenková pozice R. I. Malého zasazena do kontextu myšlení Emanuela Rádl a Emila Svobody. Dalším důležitým souputníkem života Malého, a to jak v dobách lepších, tak méně dobrých, byl F. X. Šalda, o němž se toho v práci dovídáme velmi mnoho, avšak v podobě

jakési mozaiky, která by si jistě zasloužila přesněji zaměřenou syntézu. Budí to dojem, jako by Šalda vystoupil pokaždé, když autorka nevěděla, jak postoupit s výkladem Malého. Slouží tedy spíše jako „generátor“ výkladu než jako samostatná výkladová figura. V tom spočívá ambivalence, s níž autorka intelektuální kontext využívá – na jedné straně nepochybně obohacuje výklad o nové perspektivy, na straně druhé ovšem někdy působí jako znouzectnost, a to obzvláště tehdy, když vstoupí do průběhu interpretace z hlediska čtenáře nečekaně. Neděje se to stále, ale poměrně často.

Za ohnisko celé práce považuji výklad o různých typech demokracie a jejích antropologických konsekvencích, jak se ukazují ve figuře sendviče a antikrista. Postup argumentace přinejmenším naznačuje, v jaké duchovní atmosféře se jistý druh kritiky demokratické praxe přetváří do fašismem ovlivněného světového názoru. Tento pohyb by zcela jistě zasloužil bližší rozpracování a případnou analýzu jednotlivých momentů, jimiž prochází. Předložená práce antropologické důsledky nevolnosti z demokracie u R. I. Malého objevuje, avšak dostatečně nerozvíjí. Ostatně v daném rozsahu na to ani nebyl prostor. Pokud bych ale měl v práci něco vyloženě vyzdvihnout, byly by to tyto stránky.

HODNOCENÍ:

Přes určité námitky, které se při tak rozsáhlém záměru téměř jistě vždy objeví, se přikláním k ocenění autorčiny kompetence provádět samostatné bádání a vytvořit z obrovského množství materiálu poměrně smysluplný celek. Zcela jistě by studentka měla svůj výklad zakotvit v pevnějším antropologickém rámci, čímž myslím, že by popisnější pasáže charakterizující člověka, mohly být více směřovány k celkovému uchopení člověka jako takového. Jsem nicméně pevně přesvědčen, že následujících v pracích se studentka tímto směrem vydá. Ze všech těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm „**výborně**“.

V Neratovicích 17. 6. 2023

Jakub Chavalka